

„Chowanna”	Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego	Katowice 2005	R. XLIX (LXII)	T. 2 (25)	s. 200–202
------------	--	---------------	-------------------	--------------	------------

Zdeněk Palán:
Lidské Zdroje. Výkladový slovník
Praha, Academia 2002, ss. 280

Obecnie jednym z głównych priorytetów zarówno w skali makro-, jak i mikrospołecznej staje się budowa społeczeństwa otwartego, opartego na wiedzy. Rozwój społeczeństwa informacyjnego stawia nie tylko wysokie, ale także specyficzne wymagania w zakresie edukacji, gdyż rozwój wiedzy człowieka jest głównym czynnikiem postępu technicznego i organizacyjnego. Człowiek jest innowatorem zmian, odkrywa i tworzy. Cechą kapitału ludzkiego są zdolności człowieka do uczenia się i ciągłego rozwijania wiedzy. Kapitał ludzki staje się inwestycją w przyszłość. Problematyka rozwoju zasobów ludzkich jest zatem tematem niezwykle aktualnym, a spojrzenie na edukację z perspektywy rynku pracy zdaje się konieczne.

Eksplozywny rozwój problematyki związanej z zasobami ludzkimi spowodował, że wiele funkcjonujących dotychczas terminów czy też pojęć zdezaktualizowało się lub zmieniło dotychczasowe znaczenie, przyjęło się również wiele nowych terminów, które wydają się niewystarczająco zdefiniowane bądź zostały zaczerpnięte z literatury anglojęzycznej i nie mają obcojęzycznych odpowiedników (np. *public relations, workshop, focus group*).

Słownik autorstwa Zdenka Palána, wydany w języku czeskim w Pradze przez wydawnictwo Academia (2002), stanowi opis i wyjaśnienie ułożonych w porządku alfabetycznym około 1400 terminów z zakresu ogólnie pojętej edukacji, nauczania, zarządzania, psychologii oraz rozwoju i kierowania zasobami ludzkimi. Zamiarem Autora i Wydawców było dostarczyć ujednolicone wyjaś-

nienie pojęć, które są bardzo popularne i bardzo często używane niezgodnie z ich znaczeniem.

Autor w sposób wnikliwy wyjaśnia i opisuje pojęcia związane z głównymi obszarami działalności człowieka z wielu perspektyw. Znajdziemy tu wyjaśnienie szeregu pojęć właśnie z zakresu edukacji, psychologii czy też zarządzania, które w potocznym rozumieniu zdają się jasne i zrozumiałe, lecz dla większości ludzi są trudno definiowalne. Możemy się dowiedzieć, kim jest mentor, co to jest życiorys oraz co powinien zawierać, co to takiego temperament, motywacja, kompetencje, kariera. Oprócz definicji danego terminu, możemy również znaleźć odwołanie do pojęć bliskoznacznych bądź pokrewnych opisanych w prezentowanym słowniku oraz do fachowej literatury uzupełniającej, by szerzej zapoznać się z interesującą nas problematyką.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż w publikacji dotyczącej zasobów ludzkich wiele miejsca poświęcono tematyce związanej z edukacją dorosłych i andragogiką. W prezentowanym słowniku wyjaśnionych zostało bowiem ok. 160 pojęć ściśle związanych z tym właśnie obszarem edukacji (m.in. dydaktyka dorosłych, zasady nauczania dorosłych, wychowanie, samokształcenie, placówki edukacyjne dla dorosłych). Terminy te opisywane są z uwzględnieniem szerszego kontekstu – przykładowo chcąc się dowiedzieć, czym jest kształcenie dorosłych, poza definicją tego terminu odnajdujemy odniesienie do haseł pokrewnych, np. potrzeby kształcenia, funkcje kształcenia dorosłych, kształcenie na odległość, kształcenie jako inwestycja, standardy kształcenia, system kształcenia, kształcenie dorosłych w Europie, kształcenie seniorów.

Inspirujące jest również to, iż w wielu przypadkach Autor oprócz współczesnego znaczenia terminów, przedstawia także ich korzenie i to, jak ewoluowały, aż po przedstawienie współczesnych kontekstów. Doskonałą egzemplifikację stanowi tu opis i wyjaśnienie pojęcia „andragogika”. Autor definiuje „andragogikę” jako naukę o kształceniu i edukacji dorosłych, zwracając szczególną uwagę na wspomaganie dorosłych w ich wszechstronnym rozwoju osobowym, dopomaganie im w osiągnięciu awansu osobistego i społecznego z uwzględnieniem indywidualizacji i podmiotowości. Oprócz definicji znajdujemy krótki rys historyczny związany z rozwojem dyscypliny naukowej, jaką jest andragogika, jej podstawy metodologiczne (przedmiot, podmiot, zadania, cele, podstawowe pojęcia) oraz miejsce andragogiki pośród innych nauk o człowieku. Autor ukazuje również współczesne implikacje i konteksty rozwoju owej nauki. Czyni to, definiując i opisując rolę i znaczenie andragogiki zasobów personalnych.

Fakt, iż w prezentowanej publikacji tak znaczące miejsce zajmują terminy związane z andragogiką, niewątpliwie świadczy o ścisłym związku problematyki zasobów ludzkich z procesem całościowego uczenia się i rozwojem osobistym człowieka. Ukazanie związku pomiędzy wymienionymi obszarami jest szczególnie sugestywne w odniesieniu do rzeczywistości, w której przyszło nam

współcześnie żyć. Tylko nieustanne działania służące zdobywaniu wiedzy, aktualizowaniu jej, podnoszenie kwalifikacji oraz zdobywanie nowych umiejętności i kompetencji (szczególnie w zakresie kompetencji intelektualnych oraz osobowościowych) stają się szansą na zaistnienie i przetrwanie na obecnym rynku pracy, ale również dają możliwość osobistego spełnienia się jednostki.

Właśnie takie, a nie inne ujęcie zdaje się szczególnie cenne dla andragogów czy też edukatorów, dla których najwłaściwsze wydaje się podejście interdyscyplinarne do spraw związanych z rozwojem i edukacją człowieka.

Słownik zawiera również indeks ok. 550 nazw i skrótów międzynarodowych instytucji, organizacji czy też programów związanych z podejmowaną tematyką. Znaleźć tu można m.in. opis programu europejskiego Socrates czy też Leonardo Da Vinci, opisy dokumentów Unii Europejskiej dotyczących rozwoju zasobów ludzkich (np. Biała Księga).

Warto również zaznaczyć, iż wiele pojęć dodatkowo wzbogaconych zostało przez Autora wykresami czy też tabelami, które sprawiają, że rozumienie ich staje się łatwiejsze, a przyswajanie bardziej efektywne.

Jak można zauważyć, prezentowana publikacja często wykracza poza ramy li tylko słownika wyjaśniającego niezrozumiałe terminy, stając się swoistym źródłem wiedzy na dany temat.

Ze względu na rozwój problemów na rynku pracy i w rezultacie w całym życiu społecznym problematyka związana z rozwojem zasobów ludzkich z pewnością przetrwa i stanie się stałym elementem rozważań polityków, prognozyków, andragogów, edukatorów, pedagogów, pracowników działów personalnych i kadrowych, doradców personalnych, pracowników socjalnych i wszystkich tych, którzy mają coś wspólnego z edukacją, wychowaniem albo pomagają dorosłym zarówno w ich rozwoju osobistym, jak i zawodowym. Prezentowana praca stanowi z pewnością nie tylko niezwykle cenną pomoc dla wspomnianych grup zawodowych, ale również bogate kompendium wiedzy dla studentów wymienionych specjalności.

Monika Sulik